

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$8.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sunday
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON. 2876 CORTLANDT

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 76. — ŠTEV. 76.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 1, 1922. — SOBOTA, 1. APRILA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

PREMOGARSKI ŠTRAJK V POLNEM TEKU

OPOLNOČI SO V DVAJSETIH DRŽAVAH ODLOŽILI UNIJSKI
PREMOGARJI ORODJE. ŠESTS TOTISOČ MOŽ NA ŠTRAJKU.
SENAT IN POSLANSKA ZBORNICA HOČETA UPLIVATI NA
PREDSEDNIKA, DA BI SKLIC AL KONFERENCO.

Opolnoči je zaštrajkalo šeststo-
tisoč organiziranih premogarjev.
150.000 jih je bilo zaposlenih v
rovih trdega premoga, kjer so
najbolj stoprocentno organizira-
ni, 450.000 pa v rovih mehkega
premoga, kjer je delalo tudi nekaj
reorganiziranih.

Unija je prepričana, da bo do-
bila na svojo stran tudi 100.000
nereguliranih.

Premogari, zaposleni pri trdem
premogu, zahtevajo isto plačo, kot
so jo imeli dosedaj.

Majnariji v rovih mehkega pre-
moga zahtevajo petdnevni teden,
šesturni delavnik in dvajseto-
stotno povznanje.

Ob izbruhu stavke je bilo na-
kopanega 63 milijonov ton pre-
moga.

Ta zaloga zadostuje Ameriki za
šestdeset dni.

Washington, D. C., 31. marca.
Delavski komitej poslanske zbor-
nice je razmišljal, a seveda brez
uspeha, o predlogu, naj se napro-
si predsednika Hardinga, da bi
povabil zastopnike premogarjev
in delodajalcev na sestanek. Tudi
v zadnjem poskusu, da se prepreči
premogarsko stavko. Vseled tega
je pričakovati, da se bo sličen
predlog razmišljalo danes tudi v
delavskem komiteju senata.

Načelnik tega komiteja, senator
Pohar, je namignil, ko so se mu
približali o dveh resolucijah, na
temelju katerih naj bi se napro-
silo predsednika, naj skliče sku-
paj nasprotnosti si stranki, a v pri-
porilo se ni nobene tozadvene ak-
cije.

Komitej je dobil še preje zago-
tovali od Johna Moorea iz Colum-
busa, O., zakonodajnega agenta
United Mine Workers, da bodo
zastopniki premogarjev "sedli na
prvi vlak, ki se bo odpeljal sem-
kaj, če bi se jih povabilo, naj se
sestanejo z delodajalci".

Vlada je osredotočila danes svo-
jo pozornost na vprašanje "za-
varovanja javnega blagostanja,
če bi bilo tu ali tam ogroženo".
Tozadevno ugotovilo je podal več-
raj zvečer delavski tajnik Davis,
ki je rekel, da smatra sicer ad-
ministracija za enkrat stavko za
neizogibno, da pa je prepričana,
da ne bo predstavljala nikakega
izgovora za povišanje cen premo-
ga.

Mr. Davis je dal izrazu svoje-
mu ostremu razočaranju, da niso
hoteli gotovi delodajalci zadostiti
svojim kontraktnim obveznostim
ter se sestati z zastopniki premo-
garjev. Dostavil je, da bi se od-
stranilo vsak znak slabe vere, če
bi bili delodajalci pripravljeni po-
svetovati se z zastopniki premo-
garske unije.

Stavka 600.000 premogarjev,
tako v bituminoznih kot antracit-
nih rovih, — največja stavka v
zgodovini te industrije, — se je
pričela že danes, to je v petek, v
kolikor pridejo v poštev praktične
posledice, čeprav se je v uradnem
pozivu glasilo, da se sme pričeti
stavke šele danes zvečer, ob pol-
noči, ko poteče pravomočnost se-
daj veljavnega kontrakta z delo-
dajalci.

V pretežni večini rovi so sta zad-
nja dva dneva vsakega tedna
prosta in zadnji majnariji so
vsled tega že zapustili rove. Pol-
no prekinjenje industrije bo uve-
ljavljeno do polnoči, do katere-
ga časa bodo završene vse pripre-
ve za zavarovanje lastnine.

Predsedniki treh antracitnih o-
krajnih unijs so odpotovali danes
iz New Yorka, da prevzamejo vod-
stvo stavke v Scranton, Hazleton

in Shamokin okrajih v Pennsylv-
vaniji.

Tri tisoč in dvesto mož se bo
pustilo v napravo, da se prepre-
či preplavljenje ter vzdržuje last-
nino v redu, dočim bo stavka tra-
jala, — s soglasno z ocenami unijs-
skih uradnikov.

Filip Murray, podpredsednik
United Mine Workers, je objavil
danes, da bo ostal John L. Lewis,
predsednik mednarodne unije, v
Indianapolisu tekom napredova-
nja stavke, mesto da bi prišel dan-
es v New York kot se je izprva
nameravalo.

Mr. Lewis bo odpotoval v po-
nedeljek najbrž v Washington,
da priča pred komitejem hišnega
delavskega komiteja glede pre-
iskave senatorja Blanda o premo-
garski industriji. Pričakovati je,
da bo Indianapolis še nadalje na-
rodni stavkarski glavni stan, do-
čim bo New York glavni stan za
antracitne premogarije, — je re-
kel Murray.

Uradniki večjih iztočnih želez-
nic, ki imajo svoja iztočišča v
New Yorku, izjavljajo, da so do-
bro pripravljene na stavko. Zaloge,
ki so pri rokah, cenijo različ-
ne železnice kot zadostne za dva
do štiri mesece.

Večina železnice si je nabavila
obširne zaloge mehkega premo-
ga, kajti v zadnjih par mesecih
je bil mehki premog kaj redka
stvar na trgu, — je rekel W. Be-
sler, predsednik Central Railroad
of New Jersey.

New York Central železnica,
koje potrebe se je ocenilo na 27
tisoč ton premoga na dan, ima
pri rokah 1.700.000 ton mehkega
premoga, — so izjavili uradniki.
To je dvakratna običajna zaloga
premoga pri tej železnici.

Indianapolis, Ind., 31. marca.
Uradniki United Mine Workers
of America so v tukajšnjem unijs-
kem glavnem stanu izjavili, da
bo prišlo do popolnega prekine-
nja obratovanja v unijskih polih
dvaletnih držav. Trdili so tudi, da
bo 100.000 ne-unijskih delavcev
odločilo svoje krampe in lopate.
Predsednik John L. Lewis je re-
kel, da bo zastavkalo najmanj 600
tisoč premogarjev in v to število
je vključil tudi ne-unijske premo-
garije, ki se bodo vdeležili stavke.

Nikakih končnih navodil na
okrajne voditelje se ni namerava-
lo izdati danes v unijskem glavnem
stanu in uradniki so izjavili,
da je vsakdo gibanje za prepre-
čenje stavke sedaj nemogoče.

— Mi smo pripravljeni na to, da
katerega so nam vsilili delodajalci,
— je rekel Lewis. — Mi smo
skladni na vsak način dobiti nove
kontrakte, a delodajalci so se
ustrajno branili pogajati se z nami.

Dvajset držav bo prizadele pri
stavki premogarjev in edini unijs-
ki možje, ki bodo najbrž nade-
ljevali z delom, obstajajo iz 5000
premogarjev v južno-zapadnem
Kentuckyju, kojih kontrakt z delo-
dajalci bo potekel šele 1. aprila
prihodnjega leta.

Antracitni okrajji Pennsylvanije,
ki so napol organizirani, bodo
najbrž popolnoma prekinili obra-
tovanje.

Kako dolga bo trajala stavka,
o tem se da le ugibati. Stavka se
pričenja s prihodom gorskega
vremena in pri rokah so velike
zaloge premoga, katere ceni vlada
na 63.000.000 ton. To je žaloga,
ki bo zadostila vsaki zahtevi za
43 dni, soglasno s cenitvami vlad-
nih izvedencev.

V zadnjem času je postal brezčasni telefon prava marota mesta New Yorka. Časopisi so polni opi-
sov, nasvetov in načrtov, kako si lahko vsak sam napravi z malimi stroški aparat, s pomočjo ka-
trega lahko sliši predavanja in koncerte, ki se vrše v oddaljenosti več milj. Tudi posebne šole so že
v New Yorku, kjer dobi človek prvo podlago o tej najnovejši iznajdbi. Slika nam kaže tak razred.

MATERINSKASKRIVNOST IRSKA JE POSTALA UMRLIH DVOJČIC PROSTA DRŽAVA

Presenetljiva sporočila glede tele-
sneha ustroja obeh sestra. — Obe
sta došli otroka.

Chicago, Ill., 31. marca. — Smrt
Roze in Jožefa Blažek, skupaj
zračenihi — takozvani "siamski
dvojčkov", je dala zapuščinski-
mu sodišču za Cook okraj nalogo,
da reši vprašanje, kot se ni men-
da še nikdar prej pojavilo. Sodiš-
če, ki bo razpolagalo z zapuščino
obeh sestra v znesku \$100.000,
mora določiti, če je enajst let star
Franc Blažek sin le ene ali obeh
sestra. Znanstvena kontroverza
glede tega vprašanja se je pojavila
že pred smrtjo obeh ter je vse-
bovana v naslednjem vprašanju:
— Ali sta bili Roza in Jožefa
Blažek ena in ista oseba ali sta
predstavljali dve ločeni osebi?

Brat je izjavil, da je bila želja
obeh sestra, da ne bosta nikdar
ločeni druga od druge, niti po
smrti ne. Odvetniki trdijo, da mo-
re le znanstvena preiskava sluča-
ja dati temelj za odločitev zapu-
ščinskega sodišča in zdravniški iz-
javljajo, da je mogoče vzporediti
tako preiskavo le potom seiranja
trupel. Že večeraj so hoteli ločiti
in odpreti trupla obeh, a brat za-
trahil je to preprečiti.

Dosedaj je imelo vprašanje
več ali manj akademski interes, a
s smrtjo obeh sestra je postalo to
vprašanje pereče. Če se ju bo
smatralo za eno osebo, bo podedo-
val sin skupno premoženje obeh
sestra. Če pa se bo smatralo ob-
stoj sestra za ločeni osebi, tako da
je bila Roza mati, Jožefa pa teta
dečka, bi dobil slednji le polovico
zapuščine, ostali sorodniki pa dru-
go polovico. Eden teh sorodnikov
Frank, se nahaja v Chicagu in on
je dosedaj nasprotoval vsakemu
seiranju ali raztelesenju.

Trije tukajšnji zdravniki, ki so
imeli priliko preiskati obe sestri,
zavzemajo povsem različna stališ-
ča napram temu vprašanju. Do-
čim je dr. Briggs mnenja, da je
to redki slučaj dvojnega materin-
stva in da je tako Roza kot Jožefa
mati dečka, se je postavil dr.
Breakstone na nasprotno stališče.
Prvi je rekel:

— Z znanstvenega stališča pred-
stavlja celi organizem obeh le eno
mater. Čeprav je res, da je de-
čka rodila Roza, je tako tudi res,
da sta ga obe dojili ter ga tudi
vedno imenovali "najinega de-
čka". Dejstvo, da sta mogli obe
dojiti otroka po rojstvu, priča o te-
nem stiku njih organov.

Dr. Breakstone pa pravi:
— Tako po angleški kot židov-
ski postavi je ženska, ki do otro-
ku življenje, njegova mati. V bol-
nici sem z največjim zanimanjem
opazoval, kako je deček vedno

London, Anglija, 31. marca. —
Predloga glede irske proste drža-
ve je postala danes postava, ko je
kralj Jurij odobril to določbo.
Zbornica lordov je sklenila, da
ne bo vztrajala pri amendentih,
katere je sprejela, in doseglo se
je dogovor med obema hišama an-
gleškega parlamenta.

London, Anglija, 31. marca. —
Stranka proste irske države je bi-
la neizmerno ojačena vsled dogo-
vora za pomirjenje otoka, ki je bil
včeraj zvečer tukaj podpisan. —
Je izjavil danes v angleški zbor-
nici Winston Spencer Churchill,
angleški kolonialni tajnik.

Klanjajoč se državniškemu "po-
gumu" ulsterskih voditeljev, je
Mr. Churchill rekel, da je dal do-
govor upanja za sodelovanje med
severom in jugom in da je otvoril
za bodočnost upanja kot jih irski
otok ni še nikdar prej poznal ali
gojil.

Ulster, — je rekel, — je pro-
zil roko pomoči prosti irski drža-
vi in stvar miru na Irskem in
vrednosti tega se ne more nikdar
dovolj preeniti.

— S tem, da je odredil vse, kar
je človeško mogoče, da se dovede
do prekinjenja verskega strankar-
skega boja v Belfastu samem ter
odstrani vzrok sporov, — je na-
daljeval, — je dal Ulster pogodbi
in provizorični irski vladi več pri-
like za uspeh kot bi bilo drugače
uploh mogoče.

— Vseled pogodbe, ki je bila
sklenjena sedaj, je bila stvar onih
ki se bore za pogodbo, neizmerno
ojačena.

— Nadalje je najti v tem dogo-
voru upanja za sodelovanje med
severom in jugom, — za sode-
lovanje, ki bi bilo končno uničeno,
če bi bila ustanovljena republika.

prisel k Rozi, pokleknil na njeno
stran ter iskal njenih tolažilnih
besed.

Pozor potniki!

Parnik "Argentina", ki je imel
29. aprila odpusti v Trst, je prekli-
can. 20. maja pa bo odplul v Trst
parnik

"President Wilson".
III. razred do Trsta \$102.50;
II. razred \$160.00 in \$5.00 voj-
nega davka.

Vsa pojasnila daje tvrdka
Frank Sakser State Bank,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

TRGOVINA GLAVNA BRIGA SOVJETOV

Zunanji minister Čičerin je poja-
snil, zakaj skuša dobiti sovjetska
Rusija priznanje.

Riga, Letiska, 31. marca. —
Priznanje sovjetskega režima kot
de jure vlade v Rusiji se bo za-
tevalo na konferenci v Genovi od
strani ruskih delegatov, "ne radi
tega, ker ima ta oblika priznanja
magično silo, temveč, ker bo to
priznanje pripomoglo k zopetne-
mu uveljavljanju trgovinskih od-
nosov med Rusi in zunanjim
svetom". — Je rekel minister za
zunanje zadeve, Čičerin, načelnik
ruske sovjetske delegacije na kon-
ferenci v Genovi v nekem pogovo-
ru, katerega je imel včeraj z ino-
zemskimi časnikarskimi poročev-
valci.

Sovjeti so naziranj, da so bile
zavezniske sile povzročiteljice
kampanj, katere sta vodila gene-
rala Denikin in baron Vrangl in
delegacija je pripravljena predlo-
žiti konferenci v Genovi tozadev-
ne zahteve ruske sovjetske vlade.
— Uspeh konference bo odvisen od
obsega, do katerega so velesile
pripravljene iti z ozirom na spravo.
Boljševiki bi ne smatrali sami
sebe krivim, če bi bili drugi na-

Posiljatelj denarja na znanje.

Pri kr. poštne čekovnem ura-
du v Ljubljani smo izposlovali, da
dobimo vbočice za vsako naše na
kazilo izplačilno potrdilo s podpi-
som naslovljenca ali njegovega
pooblaščenca.

Spoznavamo s tem ne bomo za
naprej več razpošiljali dosedaj
običajnih obvestil z označbo čne-
va, ko je bil poslan denar iz
Ljubljane na zadnjo poslo. Meste
teh obvestil bomo poslali za vsa
ko denarno pošiljatelj, ki smo je
prejeli dne 8. decembra 1921 ali
kasneje, izplačilno potrdilo s pod-
pisom naslovljenca oziroma nje
govega pooblaščenca.

Te vrste potrdila pa prihajajo
večkrat le počasi z razdijih po-
nazaj v urad čekovnega urada v
Ljubljani, kjer se zbirajo in le-
nato odpošljejo v Ameriko; radi
tega ter drugih možnih zamud
nam bo mogoče razposlati potr-
dila šele v približno devetih ted-
nih od dneva, ko smo izdali pre-
jemno potrdilo oziroma kakorhi-
tro ista prejmemo. Denar pa bo
neglede nato izplačan enako hi-
tro in pod istimi pogoji kot do
sedaj.

Frank Sakser State Bank.

PODROBNOSTI O PREMOGARSKEM ŠTRAJKU

NEKATERI PREMOGARJI SO ZE OB ŠESTIH ZVEČER PRE-
NEHALI DELATI. NAJBOLJ JE PRIZADETA PENNSYLVANI-
JA. PRVI ŠTRAJKARJI. KOLIK O ČASA BO TRAJALA BORBA?

Indianapolis, Ind., 31. marca. —
Več kot pol milijona premogarjev
je danes zadnjič delalo pod start-
ni plačilnimi pogoji. Kljub temu,
da je bila stavka šele za polnoč
napovedana, je veliko premogar-
jev že ob šestih zvečer prenehalo
z delom.

Edini organizirani delavci, ki
bodo najbrže nadaljevali z delom,
so v Južnem Kentuckyju, kate-
rih pogodba poteče šele 1. aprila
prihodnjega leta. Teh delavcev je
vsega skupaj pet tisoč.

Pennsylvanija bo poslala v boj
največje število mož in nadaljne
države, ki so prizadele, so West
Virginija, Ohio, Indiana, Illinois,
Iowa, Missouri, Kansas, Oklaho-
ma, Arkansas, Texas, Alabama,
Tennessee, Kentucky, Maryland.

red, zastopani v Genovi, nesprav-
ljivi ter predložili nemogoče po-
goje.

Čičerin je sprejel poročevalce
v ruskem poslanstvu in pogovor
se je vršil v ruskem jeziku, kajti
večina navzočih je razumela ta
jezik.

Izgledal je čedno. Njegova ob-
leka, čeprav ne nova, je bila še
vedno dobra, njegova sivkasta
brada je bila skrbno pristrizena
in kot številni drugi člani delega-
cije, je nosil nove čevlje iz paten-
tnega usnja, ki so se zelo prilaga-
li njegovi nogi. V gumbnici sukn-
je je imel majhno rdečo zastavi-
co, znamenje svojega urada.

Njegovi odgovori na hitra vpra-
šanja so prišli brez obotavljanja
in zrl je vsakemu vpraševalcu na-
ravno v oči. Glasilo se je, da se
bo le angleško govorečim poročev-
valcem istotako dovolilo staviti
mu vprašanja, a na besedo svojega
tajnika je sovjetski načelnik po-
gledal na uro, se naihito oprestil
ter odhitel k drugemu sestanku.

Čičerin je neumoren delavec in
njegove delavne ure segajo ponav-
adi globoko v noč. Poročevalcem
se je povedalo, da spi le po štiri
do pet ur na dan. Izgleda utrujen
in izmučen, a njegovo lice se raz-
svetli, kadar govori ali poslušja
stvari, ki ga zanimajo.

Tekom pogovora je sedel v bli-
žini dolge mize ter bobnal s prsti
po njej. Od časa do časa pa si je
nataknul naočnik, da prečita ka-
ko referenco.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potem naše banke izvršujejo po nizki ceni, razpoložljive in hitre.
Včeraj se bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:
Razpošilja na zadnjo pošto in izplačuje "Kr. poštne čekovni urad"
in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$ 1.15	1,000 kron	\$ 3.70
400 kron	\$ 1.55	5,000 kron	\$18.00
500 kron	\$ 1.90	10,000 kron	\$35.00

Glasno narodno ministrstvo za pošto in telegraf v Jugoslaviji
je sedaj mogoče tam nakazovati in plačati pošto enotno v di-
narjih; za vsake štiri kune bo izplačan en dinar; razmerje med
dinarjem in kuno ostane torej neizpremenjeno.

Italija in naseljeno ozemlje:
Razpošilja na zadnjo pošto in izplačuje "Jadranska banka" v
Trstu.

50 lir	\$ 3.10	500 lir	\$27.50
100 lir	\$ 5.70	1000 lir	\$54.00
300 lir	\$18.50		

Nemška Avstrija:
Razpošilja na zadnjo pošto in izplačuje "Adriatische Bank" in
Donaue.

Radi velikih razlik v tečaju izplačujemo sedaj v Avstriji naše
amerikanske dolarje. Naša pristojbina za vsake posamezne nakazilo do
\$10.— znaša 50 centov; od \$10.— do \$50.— po \$1.—; in za vsa na-
kazila po 2 centa od dolarja.

Pod istimi pogoji izstavljamo tudi dolar-čeki in pošiljamo ame-
riške dolarje v Jugoslavijo in v Italijo.

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričeto-
vamo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.
Mi računamo po ceni iztega dne kot nam pošilja denar čepje v roko.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podzast-
opnikov izjavljamo izvanredno ugodne pogoje, ki bodo velika ko-
risti za one, ki se hoče ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbrž po Domestic Money Order, ali pa
po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York
(Advertorment)

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
Za celotno leto	Za celotno leto	\$3.50
Za celotno leto	Za celotno leto	\$3.00
Za celotno leto	Za celotno leto	\$1.50

GLAS NARODA

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement.

Doplat brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tuji prejemci blagoviti naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

GLAS NARODA
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2676**PREMOG.**

Premog je javna utiliteta (to je sredstvo, ki je neobhodno potrebno ter ga se poslužuje najsplošnejša javnost) v prav istem smislu kot je tudi transportacija javna utiliteta.

Premog pa niso označili na tak način tekom razvojne dobe angleške zakonodaje, kajti v onih časih so žgali ljudje les in drveje je raslo vsepovsod.

Vsaka druga industrija je odvisna od premogarske industrije, če ne direktno kot vira za proizvodnjo gonilne sile pa vsaj indirektno, ker je premog neobhodno potreben za železniško transportacijo.

Vsak prebivalec mesta je odvisen od premogarske industrije glede gorkote in luči ter službe na pouličnih železnica.

Če je kak dober razlog, zakaj naj bi javne avtoritete prevzele kontrolo nad transportacijo, obstaja prav tako dober in še boljši razlog, da se polaste kontrole nad proizvodnjanjem in razdeljevanjem premoga.

To spoznava vsakdo v časih kot so sedanj, ko je izbruhnila velika premogarska stavka ter nam preti pomanjkanje kuriva.

Vsakdo je pripravljen iti vsaj tako daleč, da se izsili uravnavo s pomočjo sredstev, katerih bi se ne smatralo za primerna naprimer v predelni industriji, v industrijah za izdelovanje oblek, čevljev in sploh v drugih industrijah, ki so in bodo ostale bistveno privatne industrije.

Premogarska stavka je osredotočila javno zanimanje na premogarsko industrijo ter nam razkriva njen pravi, bistveni značaj.

Večji problemi industrije v njenih odnosih na pram javnosti, so vedno na naši strani.

Važno je, da pridejo delodajalci in premogarji do neke vrste dogovora, ki bo dovoljeval industriji obratovanje. Še bolj važno pa je, da posluje premogarska industrija v normalnih časih uspešno in varčno.

Od cene premoga je odvisno, če smo zadostno založeni z izdelanimi produkti, katere potrebujemo.

Ceneni ali dragi premog določa našo mednarodno tekmovalno stališče. Noben napor, katerega se stori, da se zgradi veliko trgovsko mornarico, nam ne bo zagotovil stališča na mednarodnem tekmovalnem trgu, dokler ne bo moglo priti naše blago v inozemska pristanišča, oproščeno prevelikih stroškov za premog.

Povsem razumljivo je, da moramo plačati za premog, za stroške kopanja in da je treba ručniti s temi stroški kot v vsaki privatni industriji.

Premog mora dobivati primerne plače in delodajalec mora dobivati primerne dobičke. Industrija je v zvezi z javnim interesom, a lastnina in delo, ki je zaposleno v tej industriji, pa ostane privatno, v posesti običajnih privatnih pravic.

Uživanje teh pravic pa je spojeno z enim pogojem: da se mora namreč industrijo voditi z največjo praktično uspešnostjo. Industrija ima pravico do primerne dnevne plače za primerno dnevno delo. Ali pa daje v resnici primerno dnevno delo? Ne, nikakor ne.

Soglasno z geološkim uradom Združenih držav so bili leta 1921 premogarji v mehkini premogovnikih zapostavljeni povprečno tri in devetdeset delavnih dni na leto ali trideset odstotkov možnega delavnega časa. Vzdrževali smo vsled tega, na ta ali on način, trideset odstotkov več premogarjev kot pa so zahtevale naše potrebe glede kuriva.

Soglasno z ugotovitvami delodajalcev obstajata dve tretini obratovanih stroškov iz plač premogarjev. Nadalje treba dvajset odstotkov stroškov staviti pod zaglavje preoblegelavstva, vzdržanega v premogarskih občinah. Je pa še neka nadaljna točka nepotrebnih stroškov, katere ni mogoče definitivno preceniti. To je trošenje in rjavjenje nerabljenih rovkov pripravi in manjšanje interesov na kapital, ki je naložen v teh stvareh. Ti dve točki morata predstavljati najmanj eno četrtino stroškov premoga pri rovu samem.

Skoro ves premog je treba naložiti na kare ter ga poslati na precejšnje razdalje, predno pride v roke konsumenta. Vsakemu pa je znano, da zadržuje nerednost obratovanja na tisoče in tisoče kar za premog na stranskih tračnicah, kjer žro interese ter vzdrževalne stroške. Koliko znaša skupaj to trošenje, tega ne more nikdo reči zagotovo.

Tudi ne more nikdo reči, v koliko prevladujejo veliki dobički pri obratovanju ter razpečevanju premoga. Vemo pa, da so bili v gotovih slučajih ti dobički izvanredno visoki.

Mi vemo tudi, da se je v drugih slučajih izplačalo izvanredno visoke "royalties". (Royalty pomenja delež pri produktu ali dobičku, katerega si je zagotovil lastnik, da je dovolil drugemu uporabo svoje lastnine.)

Soglasno s pričevanjem Mr. A. B. Jessupa pred podkomitejem senatnega komiteja za meddržavno trgovino se je ta delež z ozirom na Girard lastnino, tikajoče se treh milijonov ton antracita dvignil s ceno premoga vredt dosegl en dolar, \$1.25 in v slučaju ene kompanije celo \$1.33 za vsako tono premoga. To je tribut, katerega se plačuje principu odsotnega lastnika. Kako splošna je ta zloraba, tega pa nikdo ne ve. (O profitirstvu v premogarski industriji prihodnjiki.)

Dopis

Sopris, Colo.

Dne 24. marca ob 3. uri 40 min. je nastala eksplozija v rovu št. 2, katerega je zahtevala 17 žrtev, med njimi 2 Slovenci in 2 Poljaki, ostali so Italijani in Mehikanci. Rešitno moštvo je bilo kmalu na licu mesta, ali žalibog zastoj, ker je vse vohode uničilo, tako da ni bilo mogoče priti do nesrečnih žrtev. Osm žrtev se je posrečilo še tisti večer prinesiti na površje, ostale so komaj drugi dan zvečer dobili ven.

Slovenci sta bila Frank in Matija Valentič, oženjena v Ameriki pred 5. leti. Franku sta pred mesecem umrla dva fantiča v osmih dneh za influenco, eden v starosti 4 in pol leta, drugi pa 15 mesecev. Zalujočim izrekom svoje sožalje, pri bratu Franku, s katerim sta skupaj delala in sta tudi skupaj umrla. Doma sta bila iz Dolenj št.

John Čekada, Box 128.

Iz Slovenije.

Slavje dveh zaslužnih učiteljskih delavcev.

Popolnoma na tihem, priprosto, a zato tembolj priščno je proslavilo dne 23. febr. UJU (Združenje jugoslovanskih učiteljev), poverništvo Ljubljana, 25letnico dveh svojih zaslužnih in požrtvovalnih delavcev v stanovski organizaciji: poverjenika UJU, ravnatelja Luke Jelene in blaginika Franca Luznarja, nadučitelja na Primorskem. Omenjenega dne popoldne je bila obema slavljenicema na seji ožjega sveta UJU izročena s kratkim nagovorom ravnatelja Antona Gnuša društvena diploma, zvečer pa se je vršil v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru na čast slavljenic prijateljski sestanek, ki se ga je udeležilo okoli 150 učiteljev. Navzoči so bili tudi šef oddelka ministrstva za prosveto dr. Skaberne, predsednik višjega šolskega sveta Stanko Bevk in višji šolski nadzornik Engelbert Gangl. Sestanek je bil sijajna manifestacija edinstva učiteljstva, ki je pokazalo, da zna ceniti svoje zaslužne voditelje, ki so skupno s svojimi tovariši tudi v najhujših časih neustrašeno branili interese učiteljskega stanu in stanovske organizacije. Slavljenca sta na pozdravne govore višjega nadzornika E. Gangla in okr. nadzornika Viliha Rusa ginjena zahvalila z zagotovilom, da bosta tudi vnaprej posvetila vse svoje moči stanovski organizaciji. Diplomati sta umetniško delo akad. slikarja Gasparija.

Izpremembe v državni službi.

Rudarski računski revident Dušan Momčilović je po službeni potrebi imenovan za računskega oficijala pri osrednjem uradu montanističnih obratov v Ljubljani.

Upravnik invalidskega doma v Celju Ivan Prekorski je podal ostavko na državno službo.

Čudne razmere

Vladajo v občinskem svetu v Studencih pri Mariboru. Na zadnji seji so se socialistični občinski očetje zmerjali med seboj in si očitati zahrbtnost, nepoštenost in druge podobne lastnosti. Da bi se priklopili klerikalnem, so sklenili kupiti nov zvon za mrtvašnico, češ, da se bo tako dvignilo versko življenje. Malo čudno naziranje!

Veselični davek v Mariboru.

Pokrajinska uprava za Slovenijo je mestni občini mariborski dovolila, da sme pobirati do konca leta 1922. enotni zvišani veselični davek v iznosu 20odstotne cene vsake vstopnice.

Izprememba posesti v Ljubljani.

Češka industrijska banka je kupila hišo in posestvo Beličevih dedičev na Dunajski cesti za en milijon češkoslovanskih kron. Novo se snujata Trgovska banka je kupila na Aleksandrovi cesti poslopje na vogalu Aleksandrove ceste in Beethoveneve ulice nasproti nove zgradbe Prometne banke Gutmansthalove hišo za poldrug milijon dinarjev. — Zakaj banke ne zidajo novih stavb za uradne potrebe? Kje pa je mestni stanovanjski urad?

Izprememba posesti v Ptuj.

Bivše skladišče veletrgovca Jurca za kolodvorom v Ptuj je kupila tverka Sonnenschein za svoto 1,300,000 kron. Tverka bo razširila žitno trgovino ter priredila baje tudi nekaj stanovanj.

Nesreče pri delu.

Josip Zajec, delavec v tovarni Titan v Kamniku, je z nekim svojim tovarišem prišel na streho strešno lepenko. V ta namen sta položila po strehi lestvo in na njej sedel pribijala lepenko. Naenkrat se je lestva speljala in delavca sta padla oba na tla. Zajec je dobil pri padcu težke notranje poškodbe, njegov tovariš pa je ostal le slučajno nepoškodovan. Padel je namreč na Zajca.

Pri posestniku Dolencu v Brložniku v Poljanski dolini so te dni mlátili žito. Pri tem je gospodar po nesreči prišel približno ožesa pri mlatinici, ki ga je udarilo s tako silo po vratu, da je Dolenc na mestu obledel mrtve.

Peter Zgaga

Če niste čitali včeraj v časopisu značilne novice, vas bom jaz opozoril nanjo.

Pod mnogobetajočim naslovom "Izvoz Jugoslavije v Združene države" stoji:

Leta 1921 je znašala vrednost izvoza samo \$125.000. Skoraj ves izvoz je obstajal iz evetja, iz katerega delajo prašek proti mrčesu.

Narava je največja mojstrinja. Poskrbela je za strup in za protistrup.

Strašno strupa mora biti v naši mili domovini, da zamore iz svojih preobilih zalog poslati v inozemstvo za stodvajset tisoč dolarjev protistrupa.

Irec in Anglež sta se pripravala, kdo več žganja popije.

Pa pravi Anglež Irec: Petindvajset dolarjev ti dam, če izpiješ kvart žganja na dušek.

Irec se je nekoliko pomišljal, potem je pa odšel za hip iz sobe. In vrnil se je rekoč:

— Dobro, velja.

Kvart žganja je izpil na dušek.

— Nisem mislil, da ga boš.

— se je začudil Anglež, ko je plačeval stavbo.

— Tudi jaz nisem mislil, — je odvrnil Irec, — Pa sem šel in v večji izpil kvart na dušek ter se prepričal, da ga lahko.

Saj vem, da štrajkov ste že sili, umorov, ropov, sleparij; da enkrat moralo je priti do tega, da vam par novic izsili smeh iz pustih lic in z bleskom motne vam oči napolni tehe par vrstic.

Skaza je stopil na kaneel in proklel svojo politiko. Svečano je izjavil, da se bo samo molitvi posvetil. Še istega večera je dobil od škofa oster ukor, češ, da ne izpolnjuje svojih dolžnosti.

Po Jugoslaviji neprestano hodi za Kristanom Pašić in mu ponuja red sv. Save na rdečem traku. On ga pa noče in noče sprejeti. Zadržuje ga je vlada z vso silo vlekle na ministrski stol pa je vse špaget potrgal.

Zadnjič so šli trije prohibicionisti po ulici in niso govorili o pitjači.

Trbovec Tone se je oženil. To je vsekakor čudno, ker ni nikdar niti v govoru niti v dopisu ženske omenil.

Danes je začelo Troštovo Importno in Eksportno društvo plačevati petnajstprocentne dividende.

Danes je edini dan, ko Hrvat ne pripíše najsvetejšemu imenu zakonskih dolžnosti in ko Slovenec ne kliče podzemskih sil na pomoč.

Danes so se zbrali v Pittsburghu glavni odborniki, pevovodje, tajniki in predsedniki Zveze Jugoslovanskih Pevskih Društev v Ameriki.

Soznih oči so se objemali in čuti je bilo le pridruženje, šepetanje: Brača, brača...

Danes je namreč prvi april.

Jugoslavanska

Katol. Jedinata

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blaginik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blaginik neizplačanih smrtin: JOHN N. MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni sodralk:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MOHOR MLADIĆ, 2608 So. Lawdala Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Poradni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. POKENTA, 2912 Beacon Ave., Seattle, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STEZLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARO, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilko: "Glas Naroda".

Vse stvari tikače se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljavo naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška sprave naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katolika Jedinata se priporoča vsem Jugoslovonom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.

Obsodba videvdanskih atentatorjev. Stejč obsojen na smrt.

Dne 23. februarja se je v Beogradu proglasila razsodba v razpravi proti videvdanskim atentatorjem (na kralja Aleksandra). Vse mesto je nestrpno pričakovalo izida razprave in naval občinstva na sodnijo je bil naravnost ogromen. Seveda je pripustila žandarmerija v razpravno dvorano le omejeno število. Ob 15. uri so vstopili sodniki, nakar je predsednik med grobo tišino prečital material, ki dokazuje krivdo obtožencev, in nato razglasil kazni. Obsojeni so: Spasije Stejić kot glavni krivec na smrt na vešalih; Čaki (Madžar) kot glavni sokrivce na 20 let ječe v lahkih okovih; Lajoš Mojzes (Madžar), Miloje Kovačević, Vladimir Čopić, Filip Filipović, Miloš Trebinjac, Vladimir Milović, Dragomir Marjanović, Vlada Stefanović, Ivan Gjojović, Gjuro Szalaj (Madžar), Simon Palinkaš (Madžar) in Sava Nikolić — vsak na 2 leti ječe. Obsojeni so bili oproščeni. Vsem se vračuna preiskovalni zapor v kazen. Obtoženci, tudi Stejić, so sprejeli obsodbo mirno.

Prispela v Bakar elegantno oblečena dama, ki je hotela prekoriniti mejo. Ko je straža izjavila dami, da je mera natančno preiskati, je leta energično protestirala proti takemu postopanju obmejne straže. Protest je ostal brez uspeha. Straža se ni motila. Pri preiskavi se je ugotovilo, da je imela dama v ročnem kovčku 10 kg zlata. Dama je bila aretirana, zlato pa izročeno finančni oblasti.

Seveda je odvisno.

Pred kratkim so v Indiji neko mlado vdovo živo položili poleg trupla njenega mrtvega moža ter oba skupaj sežgali na grmadi. Če Kovačević, Vladimir Čopić, Filip Filipović, Miloš Trebinjac, Vladimir Milović, Dragomir Marjanović, Vlada Stefanović, Ivan Gjojović, Gjuro Szalaj (Madžar), Simon Palinkaš (Madžar) in Sava Nikolić — vsak na 2 leti ječe. Obsojeni so bili oproščeni. Vsem se vračuna preiskovalni zapor v kazen. Obtoženci, tudi Stejić, so sprejeli obsodbo mirno.

Centralni Afriki kak glavar vsled kake žledoladne bolezni, poklicne medicinarja, ki moli in poje ob spremljevanju raglje, mu dela z roko znamenja nad žledoladno ter mu da končno kak skrivnostni prašek. Naša stopnja civilizacije je pa daleč oddaljena od tega primitivnega babjeverstva. Naša znanost je napredovala v lekarniških izdelkih do najvišje zdravilne vrednosti. Trinerjevo Grenko Vino je eno teh. Njegove sestavine so najboljšje odvajalna želišča, kar jih pozna zdravilna znanost. Vsled tega je popolnoma zanesljivo slučaju slabega teka, zaprtja, naplinitosti, glavobola, splošne potrtosti in drugih navadnih spomladinskih bolezni. Kupite se danes steklenico Trinerjevega Grenkega Vina pri vašem lekarnarju ali prodajalcu zdravil.

Samomor ruskega polkovnika.

Na dalmatinskem otoku Lohorinu si je pogral kroglo v glavo poveljnik obmejne straže, bivši polkovnik Wranglove armade Evženij Grigorjevič Bjelovskij. Težko ranjenega so prepeljali v vojaško bolnico, kjer je potem umrl.

Zopet tihotapska afera.

Iz Bakra poročajo: Kljub strogi kontroli ob jugoslovansko-italijanski meji poizkušajo razne osebe vedno znova iztihotapiti zlato in srebro preko meje. Te dni je

(Advertisement)

ZASTAVE

Regalije in vse društvene potrebščine. Garantirano delo to blaga. Izdeluje po zmernih cenah vsi rojak

VICTOR NAVINSEK, 331 Erzave St., CONEMAUGH, PA.

5c vsak dan proč vrženih ali drugače zapravljenih, je uničenih v enem letu \$18.25, ali v petih letih \$91.25 -
zakar bi med tem dobili v samih obrestih \$10.95.

\$5. naloženih pred 10. aprilom na naš "Special Interest Account" tekoma četrta leta po 4%, bo prineslo \$—20.

\$ 50. naloženih pred 10. aprilom	bo prineslo \$ 2. na leto.
\$ 100. naloženih pred 10. aprilom	bo prineslo \$ 4. na leto.
\$ 500. naloženih pred 10. aprilom	bo prineslo \$ 20. na leto.
\$1000. naloženih pred 10. aprilom	bo prineslo \$ 40. na leto.
\$5000. naloženih pred 10. aprilom	bo prineslo \$200. na leto.

Delati, Paziti in Varčevati — to pospešuje vašo neodvisnost! Pričnite z vašimi vlogami TAKOJ DANES—\$5—in pošljite jih po pošti.

Glavno zastopstvo: JADRANSKE BANKE

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Požigalec.

FRANCOSKI DETEKTIVSKI ROMAN.

Spisal Emile Gaborian.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

76

(Nadaljevanje.)

Markiza bi lahko povedala svojemu možu, da se je s tem, ko ni hotel poslušati njenega pojasnila, odpovedal vsaki pravici očitati ji kaj. Čutila pa je, da bi bilo to brez koristi in vsled tega je on nadaljeval:

— Vse, kar vem, je to, da je nekje na tem svetu človek, katerega sem hotel ubiti. Klepetavi ljudje so mi povedali njegovo ime. Šel sem k njemu ter mu povedal, da zahtevam od njega satisfakcijo in da upam, da bo prikril resnični vzrok najinega spopada celo pred sekundanti. On mi ni hotel dati satisfakcije z izjavo, da mi nikake ne dolguje, da se je tebe opravičeval in da se bo boril z menoj le v slučaju, da ga bom javno insultiral.

— No?

— Kaj sem mogel storiti na to? Preiskati celo zadevo? Ti si se brez dvoma zavarovala in stvar bi ostala brezuspešna. Zalezovati te? S tem bi se brez potrebe ponižal. Ali sem hotel naprositi za ločitev zakon? Postava mi je nudila to od pomoč. Lahko bi te pozval na sodišče, izpostavil sacrazmu mojega zastopnika, te ponižal ter onečastil svoje ime, ki bi bilo tiskano v vseh listih. Rajše bi umrl kot storil kaj takega.

Markiza je postala radovedna.

— To je torej pojasnilo tvojega obnašanja?

— Da in to je bil tudi vzrok, da sem zapustil javno življenje, čeprav sem bil ambiciozen. Dosti je bilo vzrokov, da se umaknem iz sveta. Mislil sem, da se mi vsako smeje, kadar grem mimo. Vsled tega sem ti tudi izročil vso upravo hiše ter vzgojo tvojega sina in raditega sem postal strasten nabiralec starin, napol blazen original. In ti si iznašla šele danes, da si uničila moje življenje?

Več pomlavljanja kot pa ogorčenja je bilo v načinu, kako se je markiza ozirala na svojega moža.

— Ti si omenil svoje krivice sumnje, — je odvrnila, — a čutila sem se tako močno v svoji nedolžnosti, da sem domnevala, da bo sta čas in moj vedenje izbrisala te sumnje.

— Vera, enkrat izgubljena, se nikdar več ne vrne.

— Strašna misel, da bi mogel ti dvomiti o svojem očetovstvu, ti nikdar niti izdačka prisla v mojo glavo.

Markij je zmajal z glavo.

— In vendar je bilo take, — je odvrnil. — Trpel sem strašno. Ljubil sem žaka, da kljub vsemu, kljub samemu sebi, ljubil sem ga. Ali ni imel vseh lastnosti, ki so ponos in radost družine? Ali ni bil velikodušen in plemenitega srca, dostopen vsem visokim nagibom in vedno pripravljen ugoditi meni? Nikdar mi ni bilo treba pritožiti se nad njim. In v zadnjem času, tekem te strašne vojne, ali ni zopet pokazal svoj pogum ter si dejanski zaslužil križce, katerega so mu dali? Ob vseh šasih in od vseh strani se mi je čestitalo radi njega.

Proslavljal so njegove talente in njegovo neumnost. V istem trenutku, ko so mi pripovedovali, kako srečen oče da sem, sem bil obenem tudi njegovo nesrečni človek na svetu. Kako pogosto bi ga rad pritisnil na svoje srce! Vsaki pot pa je vstal v meni oni strašni dvom, če je moj sin ali ne. Petisnil sem ga nazaj ter iskal na njegovem licu poteze nekega drugega moža.

Njegova jeza se je ohladila, moglo je radi ekseesa samega.

Za čutil je v svojem sreću neko nežnost, omahnil na stol, si pokrtil lice z rokama ter zmrmljal:

— In če bi bil vendar moj sin; če bi bil nedolžen! In jaz, ki se nisem hotel premakniti od tukaj, ki nisem hotel ničesar storiti zanj, — jez bi lahko storil vse od prvega pričetka. Lahko bi bilo zame dobiti drugega sodnika ter oprostiti žaka tega Galpina, ki je bil nekoč njegov prijatelj, a je sedaj njegov sovražnik.

Stari markij je imel prav, ko je rekel, da ponosa njegove žene ni bilo mogoče obvladati. In vendar je sedaj, čeprav ranjena kot le vobra biti ženska, zatrija svoj ponos, mislila le na svojega sina ter ostala popolnoma ponižna. Iz svojih nedrij je potegnila pismo, katero ji je poslal žak na dan, ko je zapustila Sovter ter ga izročila svojemu možu rekoč:

— Ali hočeš prečitati, kar pravi najin sin?

Roka markija se je tresla, ko je prijel za pismo. Odprl ga je ter prečel čitati:

— Ali si tudi ti pozabil name, oče, ko so vsi drugi pozabili name? In vendar nisem nikdar bolj potreboval vašel ljubezni kot ravno sedaj. Nevarnost je velika. Vsaka stvar je proti meni. Še nikdar prej ni prišlo do take kombinacije usodopolnih okoliščin. Mogoče ne bom mogel dokazati svoje nedolžnosti. Ti pa gotovo ne moreš smatrati svojega sina krivim tako podlega in absurdnega zločina. Moj sklep je storjen. Boriti se hočem do britkega konca. Do zadnjega dihljaja bom branil ne svoje življenje temveč svojo čast. Ah, če bi le vedel ti. Najti pa je stvari, katerih ni mogoče napisati in katere je mogoče povedati le očetu. Prosim te, priidi k meni, da te vidim ter ti podam reko. Ne zanikaj te zadnje in največje utehe svojemu nesrečnemu sinu.

Markij je skočil pokonci.

— Da, v resnici nasrečen, — je rekel.

Nato pa se je sklonil k ženi ter rekel:

— Prekinil sem te. Prosim, povej mi sedaj vse.

Materinska ljubezen je premagala žensko samoljubje. Brez senec obotavljanja, kot da se ni ničesar pripetilo, je podala markiza svojemu možu celo ugotovilo kot ga je bil podal žak Magloarju.

Markij je bil vidno presenečen.

— To je nezasišeno, — je rekel.

In ko je žena knežala, je dostavila:

— To je bil vzrok, zakaj je bil žak tak jezen, ko si govorila o tem, da povalnato grofice Klodijez in zakaj ti je rekel, da bo šel pri drugih vratih ven, če jo bo videl prihajati skozi prva. Mi nismo mogli razumeti njegovega odpora.

— Žalibog ni bil to odpor. Žak se je ob onem času le pokoril pretkanim nasvetom, katere mu je dajala grofica.

V manj kot eni minuti je svignilo več naspretnojočih si sklepov preko lica markija. Obotavljal se je, a končno rekel:

— Karkoli je mogoče storiti, da se popravi moje dosedanje brezdelje, bom storil. Pojdi v Sovter. Žaka je treba rešiti. Gospod de Maržeril je vsemogočen. Pojdi k njemu. Jaz ti dovolim. Prosim te, da storiš to.

Oči markize so se napolnile s solzami, vročimi solzami, ki so bile obenem tudi prve solze, katere je pretočila izza pričetka tega nastopa.

— Ali ne vidiš, — je rekla, — da je nemogoče to, kar zahtevaš od mene? Vsako stvar na svetu, prav vsako, razven tege. Jaz in

žak, — midva sva nedolžna. Bog bo imel usmiljenje z naju. Gospod Volgat naju bo rešil.

(Dalje prihodnjik.)

Stojte na straži!

„Naprej“ piše: Kakor poročajo, so pogajanja za naše zunanje posojilo v Londonu zaključena. Posojilo nam bo dala angleška bančna skupina skupina, s katero se je pogajal za časa svojega obiska v Londonu naš finančni minister Kumanudi. Kot so takrat pisali, bi imelo znašati to posojilo 15 milijonov angleških funtov. Po sedanjem kurzu naše krone bi znašalo to ogromno svoto 13 milijard kron. To je večja svota kot vsi letni dohodki naše države. Če ostane kurz našega denarja na dosednji višini, bomo plačevali na leto samo za obresti tega posojila ogromno svoto poldruge milijarde kron. Če pa bi naša valuta še nadalje padala, kar bi se moralo zgoditi, če bi se to posojilo slabo uporabilo, bi bila obrestna bremena še hujska. Te številke govore same zase dovolj in so glasen opomin vsem krmarjem te države.

Naš list je v seriji člankov nazorno pokazal, kam vodi posamezne sloje valutna mizerija. Ustalenie valute postaja vedno nujnejša zahteva. Zavedamo pa se, da tega ni možno napraviti samo z uvedbo nove — v blagu izražene — denarne enote, ampak da je treba odstraniti obenem tista dva vzroka, ki silita države k tiskanju novih bankovcev. Brez tega je državam nemogoče iversti mesto papirja zopet blago kot denar. — Treba je spravi predvsem v ravnotežje državne dohodke in izdatke, razen tega pa tudi potrošnjo in proizvodnjo vsega narodnega gospodarstva.

Bolj ko razmišljamo, kakšne so poti, ki do tega vodijo, tem bolj prihajamo do prepričanja, da potrebujejo po vojni izčrpane države srednje Evrope in njihova gospodarska ozemlja kreditov. Pot, ki jo je šel finančni minister Kumanudi, sama na sebi ni napačna.

Če se bo perabiti angleško posojilo — za to, da si nakupimo dovoljno število vagonov in lokomotiv, da se pozidajo kratke spojne železnice, ki bodo vrednost sedanjega železniškega omrežja potrojile, bo posojilo dobro naloženo.

Pri naših razvinih bogastev deloma zato ne moremo izkoristiti, ker jih ne moremo izvoziti. Temu je krivo pomanjkanje vagonov, pa tudi železniško omrežje, ki za ta promet ni zgrajeno. Sano male spremembe bi dale tudi obstoječemu na mah drugo vrednost.

Par primerov! Železniška zveza med Varaždinom in Koprivnico, ki bi ne bila daljša kot štirideset kilometrov, bi dala državi drugo zvezo med Mariborom in Belgradom, ki je samo na tem mestu pregrana! Zveza Ljubljana-Reka preko Broda bi zvezala naenkrat Slovenijo z morjem. Takih malih sprememb, ki bi dala obstoječemu železniškemu omrežju vso drugo vrednost, bi lahko navedli iz vseh delov države lepo število.

Tudi tvornice za vagona bi se dale s tujim kapitalom vpostaviti — ne da bi se nam bilo bati, da bi se za naše gospodarstvo ne dožale obresti.

Začeli smo pri najpotrebnejšem, pri prometu. Navedli pa bi lahko še vse polno drugih korakov, ki bi bili v stanu, proizvajalne sile našega gospodarstva dvigniti in sprevesti naša zakopana naravna bogastva na plan. Koliko industrijskih pridelkov uvažamo, ki bi jih prav lahko tudi doma pridelovali, če bi dvignili dotične industrije doma.

Zakaj smo napisali te vrstice? Da opozorimo na nevarnost, da se ti krediti morda ne bodo uporabili produktivno. Govorijo, da se to zgradila za ta derar novga druga jadranska železnica. Ta misel je nesrečna misel. V drage mostove in predore se zabija denar, kadar ga je preveč. Če bi ravnali danes tako, bi bili podobni podjetniku, ki si je izposodil veliko svoto denarja in zabil ves ta denar v fabriške stavbe. Ko je bilo vse to šele napol dozdano, mu je že tudi denarja zmanjkalo — obenem pa tudi kredita, da je moral pustiti, da je stalo fabriško zidovje prazno.

Misel jadranske železnice pa še ni najnesrečnejša med vsemi mogočimi. Mogoče je, da bomo vtiaknili tuje posojilo v topeve in da bomo krili z njim stroške za našo dosti preveliko armado, ali da bomo krili z njim druge neproduktivne državne izdatke. Potem bi prišli z novim posojilom z dežja pod kap. Naše državno gospodarstvo, pa tudi vse naše narodno gospodarstvo bi moralo iti nevdružno nizdol.

Gorja, ki smo ga spočetka omenili, bi n e bilo ne kraja ne konca, predno se ne bi podvrgli popolnoma gospodarskemu vodstvu tujcev, ki znajo gospodariti, z drugimi besedami — predno ne bi postali — tuja kolonija. Ali je naloga naših državnih krmarjev, da pripravljajo to pot? Ali je morda to naloga naše armade, ki ta razvoj s tem, da stavi na naše gospodarstvo prevetlike zahteve nehoti pospešuje?

Na to bočjo morali odgovoriti tisti, ki bodo o uporabi zunanjega posojila oddločili. Tisti, ki so vpoklicani, da to uporabo nadzorujejo, naj stojte na straži.

Anatol France o obnovi Evrope.

Vsa Evropa si je na jasnem, da je potrebna preporoditve v kulturnem in obnove v gospodarskem oziru. Mnogo se je o tem govorilo in se še govori. Izdajajo se spomenice, prirejajo konferenice, snujejo sindikati itd., vendar pa dele nič kaj prav ne gre izpod rok.

Zanimivo so nazori različnih političnih in kulturnih delavcev, ki jih imajo glede tega vprašanja. Naj omenimo, kaj meni o obnovi Evrope slavni francoski socialistični pisatelj Anatol France. Ko je Anatol France, ki ga žal v Sloveniji premalo poznamo, prejel Nobelovo nagrado, so mu priredili prijatelji banket, na katerem je imel Anatol France sijajen govor o obnovi Evrope in o miru v Evropi. Dejal je:

— Evropa je treba obnoviti. Gre za naše življenje. Dovolj je boječitega duha. Seveda moramo zahtevati in dobiti dolžno odškodnino, to je koncem koncev pravo. Tega ne moremo zahtevati z otroško trmoglavostjo od enega samega naroda, zlasti ne takih svet, kateri bi nam ne mogle izplačati vse države na svetu, ko bi izpraznile svoje blagajne.

Ne praviri svojim rojakom: Nikar ne sovražite; pozabite! Prejebro pozna našo človeško naravo, da bi jih k temu pozival in zamašil besede. Jaz pravim: Bodite razboriti! Ljubite mir in ne delajte poskusa, ki traja dalje kakor b ritalna sila, ker on muči tudi onega, ki ga izvršuje, in onega, ki ga mora pretrpeti!

Francoski? Ne težate po hegemoniji, ki ni nikomur več mogoča niti na morju niti na kopnem! Ne sanjajte o zmagah in zavojevanjih! Ne želite si usode Velike Britanije; nimate vzroka, da ji zavladate. Bodimo umerni; gre za naše življenje. Zmanjšajmo vojsko, skrajšamo vojaško službo. Nujna potreba je, da si prihranimo ta grdi, brezuspešni stroški.

V splošni bedi vseh držav je Francija morda najmanj nesrečna. Današnji dan se je prenese, a jutrajšnji? Nesreča, ki jo mi obitimo kroži okrog nas. Širi se po ogromnih ozemljih, vsak dan se bolj razmahuje in se nam približuje, grozeče, da nas potare. Ako je sploh mogoče, da jo odvrnemo, jo moremo samo z enim sredstvom: z mirom. S pravim mirom, a ne z onim v pompozni dogovorih na mrtvem papirju, temveč mirom v sreću. Ta mir obnovi Evropo.

Imejte sočutje in ako ljubimo slavo, ako baš moramo biti prvi narod na svetu, bodimo to po razumnosti, modrosti in pravici, ki je možno in kaj je dobro, z mirnim pogledom, ki obsega vse človečanstvo. Poslušajte lepo Goethejevo besedo: Bodimo dobri Evropejci!

Ta govor je poštna lekcija francoskemu imperializmu, ki hoče na vsak način, da se Nemčija več ne dvigne, in ki nikakor noče opustiti v oboroževanju.

ADVERTISING 14. 11.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRUŽEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH

Za srbeči kožu-rabite

SEVERA'S ESKO

Antiseptično mazilo

Priporočljivo za odpono pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih bolezni.

CENA 50c

Vprašajte pri vašem lekarju.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Rada bi izvedela za mojo sestrično FRANCISKO NAGODE, o-močno PLOT. Doma je iz Jakućev, Pred 6. leti je bivala v Chisholmu, Minn. Jaz sem ji pisala, pa mi je bilo pismo vrnjeno. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njen naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sama oglasi svoji sestrični: Mrs. Mary Derenčin (roj. Skvarčič), 112 Maple St., South Fork, Pa. (13-4)

O POTOVANJU.

Za potovanje spomladi, poleti in začetkom jeseni je drugi razred na prekoceanskih parnikih že več mesecev naprej razprodan. Že sedaj je težko dobiti prostore drugega razreda za junij in druge mesece. Le malo prostorov je še na razpolago. Kdor bi tedaj hotel potovati prihodnje mesece v drugem razredu, naj nam takoj naznani, da mu preskrbimo prostor.

Frank Sakser State Bank.

POTOVANJE IZ EVROPE.

Ako imate sorodnika v Avstriji ali Nemčiji, kateri je tam pristojen ter želi priti v Ameriko, ga zamorete sedaj dobiti mesto. Nalalje zamorete sedaj ameriški državljani dobiti žene in otroke iz ood 18. leta iz Jugoslavije ali z edenega ozemlja.

Avstrijski podaniki morajo plaati vizez pri ameriškem konzulu v ameriškim denarjem in ravno tako morajo na Ellis Islandu voto \$25.00 pokazati v ameriških dolarjih.

Glede denarnih pošiljatev v J. S. dolarjih, za vsa pojasnila glede potovanja, potrebnih listin (affidavitov) in voznih listkov se obračajte na najstarejšo slovensko tvrdko:

Frank Sakser State Bank, 42 Cortlandt St., New York, N. Y.

Lahko se vzame — hitro pomagati VNETJU MEHURJA Vseka pilača MIDY neel ime MIDY Varujte se ponaredi

Če imate kilo poskušajte to brezplačno.

Prilagodi se vsaki kili, stari ali novi, veliki ali mali, in vi ste na poti, kateri je tisočere prepračala.

V dokaz se pošilja zastonj.

Vsak, kdor ima kilo, možki, ženske ali otroci, naj píše takoj W. S. Rice, 270 A Main Street, Adams, N. Y. za prsto poskušajo tega čudovitega pomirujočega sredstva. Samo denite na kilo, pa se bodo mislice začele krciti. Skrečno se tako da se odprlina naravnim potom zapre. Ni vam treba nobenega nosilca več, nobenega pasu ali priprave. Ne zamudite plaati po to prostro poskušnjo. Tudi če vam kilo ne nagaja, sajki bi imeli vse svoje življenje nosilca? Zakaj bi trpeli to nadlogo? Majhna in nedolžna kila lahko privede gnitja. Zakaj bi se izpostavljali tej nevarnosti ter prilihi na nerazumno mizo? Velika množica rizi-ku ravno vedeteka, ker jih ne ovirajo pri delu iz hoji. Pišite takoj po to prostro poskušnjo, ker je v resnici čudovita stvar, ter je pomagala ozdraviti kile, ki so bile tako velike kot dve možki pesti. Poskušajte in pišite takoj, službe se smodnjega kupona.

Zastonj za kilo. W. S. Rice, Inc. 270 A Main St., Adams, N. Y. Polžite mi popolnoma brezplačno za poskusno zdravljenje vaše va-šega pomirujočega sredstva za kilo. ime Naslov Družava

KRETANJE PARNIKOV

Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

MAURETANIA	4 aprila	— Cherbourg	ST. PAUL	7 junija	— Hamburg
CARONIA	4 aprila	— Cherbourg	LA SAVOIE	10 jun.	— Havre
PARIS	8 aprila	— Havre	G. WASHINGTON	10 jun.	— Cherbourg
LAPLAND	8 aprila	— Cherbourg	HOMERIC	10 jun.	— Cherbourg
CHICAGO	8 aprila	— Havre	KROONLAND	10 jun.	— Cherbourg
ROTTERDAM	8 aprila	— Boulogne	NOORDAM	10 jun.	— Boulogne
AQUITANIA	11 aprila	— Cherbourg	AQUITANIA	13 jun.	— Cherbourg
JEYDLITZ	12 aprila	— Bremer	PARIS	14 junija	— Havre
— RANCE	12 aprila	— Havre	CHICAGO	15 jun.	— Havre
— JRDUNA	15 aprila	— Hamburg	ROTTERDAM	17 junija	— Boulogne
— YNDAM	15 aprila	— Boulogne	MAJESTIC	17 junija	— Cherbourg
— AMERICA	15 aprila	— Cherbourg	LAPLAND	17 jun.	— Cherbourg
— FINLAND	22 aprila	— Cherbourg	HUDSON	17 jun.	— Bremen
HOMERIC	15 aprila	— Cherbourg	CARONIA	17 jun.	— Cherbourg
SAXONIA	18 aprila	— Hamburg	VANDYCK	17 junija	— Hamburg
PENNISULA	20 aprila	— Cherbourg	CARONIA	17 jun.	— Hamburg
LYMPIC	22 aprila	— Cherbourg	BERENGARIA	20 junija	— Cherbourg
— OTOMAC	22 aprila	— Cherbourg	MONGOLIA	21 jun.	— Hamburg
LA TOURAINE	22 aprila	— Havre	OLYMPIC	24 jun.	— Cherbourg
MAURETANIA	25 aprila	— Cherbourg	LAFAYETTE	24 jun.	— Havre
ARABIC	25 aprila	— Genoa	ORBITA	24 jun.	— Cherbourg
MANCHURIA	25 aprila	— Havre	AMERICA	24 jun.	— Bremen
— ANOVER	26 aprila	— Hamburg	RYNDAM	24 jun.	— Boulogne
— PARIS	26 aprila	— Bremer	FRANCE	28 jun.	— Havre
— ROCHAMBEAU	27 aprila	— Havre	MAURETANIA	27 jun.	— Cherbourg
— JROPEA	27 aprila	— Hamburg	MINNEKAHDA	28 jun.	— Hamburg
— ARABIC	29 aprila	— Hamburg	LA TOURAINE	29 jun.	— Havre
— N. AMSTERDAM	29 aprila	— Cherbourg	HOMERIC	1 junija	— Cherbourg
— JONE & STAR ST.	29 aprila	— Boulogne	SAXONIA	1 junija	— Hamburg
— AQUITANIA	2 maj	— Cherbourg	PR. MATOIKKA	1 junija	— Bremen
— ST. PAUL	3 maj	— Hamburg	ANTONIA	1 junija	— Bremen
— LA SAVOIE	8 maj	— Havre	AQUITANIA	4 junija	— Cherbourg
G. WASHINGTON	6 maj	— Cherbourg	PARIS	5 junija	— Havre
HOMERIC	6 maj	— Cherbourg	ROCHAMBEAU	6 junija	— Havre
KROONLAND	6 maj	— Cherbourg	FINLAND	1 junija	— Cherbourg
NOORDAM	6 maj	— Boulogne	MANCHURIA	5 junija	— Hamburg
YORK	10 maj	— Bremer	ARABIC	8 junija	— Genoa
— RANCE	10 maj	— Havre	MAJESTIC	8 junija	— Cherbourg
CHICAGO	11 maj	— Havre	ORDUNA	8 junija	— Cherbourg
— LAPLAND	13 maj	— Cherbourg	LONE STAR ST.	8 junija	— Cherbourg
— ORBITA	13 maj	— Cherbourg	N. AMSTERDAM	8 junija	— Boulogne
OLYMPIC	13 maj	— Cherbourg	PRES. WILSON	8 junija	— Trst
— HUDSON	13 maj	— Cherbourg	OROPESA	10 jun.	— Hamburg
— NOTTERDAM	13 maj	— Boulogne	ST. PAUL	12 junija	— Hamburg
CARONIA	13 maj	— Cherbourg	BERENGARIA	11 junija	— Cherbourg
ANDANIA	13 maj	— Cherbourg	VAUBAN	12 junija	— Hamburg
MAURETANIA	13 maj	— Cherbourg	ZEELAND	12 junija	— Cherbourg
MONGOLIA	16 maj	— Cherbourg	OLYMPIC	15 junija	— Cherbourg
— MANCHURIA	17 maj	— Hamburg	NOORDAM	15 junija	— Boulogne
YNDAM	20 maj	— Cherbourg	LA SAVOIE	15 junija	— Havre
AMERICA	20 maj	— Cherbourg	G. WASHINGTON	15 junija	— Cherbourg
PRES. WILSON	20 maj	— Trst	MAURETANIA	18 junija	— Cherbourg
VESTRIA	20 maj	— Hamburg	ARGENTINA	15 junija	— Trst
AQUITANIA	20 maj	— Cherbourg	ANDANIA	22 junija	— Cherbourg
— PARIS	24 maj	— Havre	ROTTERDAM	22 junija	— Boulogne
SAXONIA	25 maj	— Hamburg	HOMERIC	22 junija	— Cherbourg
LAFAYETTE	20 maj	— Havre	LAFAYETTE	22 junija	— Havre
MANCHURIA	24 maj	— Hamburg	OROPESA	22 junija	— Hamburg
LA TOURAINE	25 maj	— Havre	HUDSON	22 junija	— Bremen
— QUINA	27 maj	— Cherbourg	MONGOLIA	22 junija	— Hamburg
ANTONIA	27 maj	— Cherbourg	FRANCE	29 junija	— Havre
FINLAND	27 maj	— Cherbourg	CARONIA	29 junija	— Cherbourg
PR. MATOIKKA	27 maj	— Cherbourg	MAJESTIC	29 junija	— Cherbourg
BERENGARIA	30 maj	— Cherbourg	RYNDAM	29 junija	— Boulogne
MINNEKAHDA	31 maj	— Hamburg	VANDYCK	29 junija	— Hamburg
POTOMAC	31 maj	— Havre	AMERICA	29 junija	— Cherbourg
ROCHAMBEAU	1 jun.	— Havre	AQUITANIA	1 avg.	— Cherbourg
LYMPIC	3 junija	— Boulogne	PARIS	2 avg.	— Havre
N. AMSTERDAM	3 jun.	— Hamburg	CRETIC	8 avg.	— Genoa
— JROPEA	3 junija	— Havre	BELVEDERE	10 avg.	— Trst
LONE STAR ST.	5 junija	— Hamburg	LA SAVOIE	12 avg.	— Havre
ZEELAND	6 junija	— Cherbourg	LAFAYETTE	19 avg.	— Havre
MAURETANIA	6 jun.	— Cherbourg	PARIS	19 avg.	— Havre
			PRES. WILSON	26 avg.	— Trst
			ARABIC	29 avg.	— Genoa